

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 378.147:7.05](100)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15381025>

Міжнародна практика підготовки фахівців з дизайну: аналіз тенденцій та актуальних викликів

Мигович Ірина Вікторівна

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки,
ДЗ «Луганський національний університет імена Тараса Шевченка»,
вул. Івана Банка, 3, м. Полтава, Полтавська обл., Україна, 36000,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0060-5387>

Шпетний Олександр Ігорович

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри педагогіки,
ДЗ «Луганський національний університет імена Тараса Шевченка»,
вул. Івана Банка, 3, м. Полтава, Полтавська обл., Україна, 36000,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0666-6740>

Прийнято: 19.04.2025 | Опубліковано: 29.04.2025

Анотація. Стаття присвячена комплексному порівняльному аналізу моделей підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавра з дизайну в країнах Європи, США та Сходу. Метою статті є здійснення порівняльного аналізу досвіду підготовки бакалаврів у країнах із розвиненою системою дизайнерської освіти та визначення можливостей його впровадження в процес професійної

підготовки майбутніх фахівців з графічного дизайну в закладах вищої освіти України. **Методи.** Методологічну основу дослідження становить теоретичний аналіз наукової літератури, узагальнення міжнародного досвіду у сфері дизайнерської освіти, а також моделювання й прогнозування тенденцій розвитку дизайнерської освіти в Україні. **Результати.** У процесі дослідження виявлено суттєві відмінності та спільні тенденції в системах професійної дизайнерської освіти досліджуваних регіонів. Європейські заклади дизайну вирізняються міждисциплінарною, проєктно-орієнтованою моделлю навчання, яка інтегрує креативність, критичне мислення, екологічну та соціальну відповідальність. Американська модель акцентує увагу на інноваційності, підприємницькому мисленні, технологічному розвитку та тісній співпраці з індустрією. Східні поєднують традиційні культурні та естетичні цінності з цифровими практиками, приділяючи особливу увагу дисципліні, точності та високому рівню технічного виконання. Зазначено, що у контексті підготовки дизайнерів в Україні поступово впроваджуються світові освітні стандарти, сучасні педагогічні технології та міждисциплінарні підходи, що засвідчує орієнтацію на міжнародний досвід у формуванні фахової компетентності майбутніх спеціалістів. **Висновки.** Отримані результати свідчать про доцільність вибіркового запозичення найефективніших елементів зарубіжних освітніх моделей з урахуванням національних особливостей та соціокультурних чинників. Такий підхід сприятиме модернізації вітчизняної системи дизайнерської освіти та формуванню конкурентоспроможних, гнучких і культурно свідомих фахівців, здатних до адаптації в умовах глобальних викликів дизайну.

Ключові слова: дизайн, інновації, інтердисциплінарність, креатив, компетентність, міждисциплінарність, міжнародний досвід, підхід, проєкт, професійна підготовка, технології, художньо-проєктне навчання.

International practice of design professionals' training: analysis of trends and current challenges

Iryna Viktorivna Myhovych

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Pedagogy,
State Institution "Taras Shevchenko Luhansk National University",
3 Ivana Banka Street, Poltava, Poltava region, Ukraine, 36000,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0060-5387>

Shpetnyi Oleksandr Ihorovych

PhD student of the Department of Pedagogy (third level of higher education),
State Institution "Taras Shevchenko Luhansk National University",
3 Ivana Banka Street, Poltava, Poltava region, Ukraine, 36000,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0666-6740>

Abstract. *The article presents a comprehensive comparative analysis of bachelor's degree design training models in European, American, and Eastern countries with the aim of identifying effective pedagogical practices and innovative approaches that can be adapted to enhance the professional training system for future graphic designers in Ukraine. **The purpose of the article** is to conduct a comparative analysis of the experience of bachelor's training in countries with well-developed design education systems and to identify opportunities for its implementation in the professional training process of future graphic design specialists in Ukrainian higher education institutions. **Methods.** The methodological basis of the study includes theoretical analysis of scientific literature, generalization of international experience in design education, as well as modeling and forecasting trends in the development of design education in Ukraine. **Results.** The study reveals significant differences and*

*shared tendencies in the professional design education systems of the studied regions. European design institutions are characterized by an interdisciplinary, project-oriented learning model that integrates creativity, critical thinking, ecological and social responsibility. The American model emphasizes innovation, entrepreneurial thinking, technological advancement, and close cooperation with industry. Eastern models combine traditional cultural and aesthetic values with digital practices, placing strong emphasis on discipline, precision, and a high level of technical execution. The research notes that the Ukrainian design education context is gradually integrating global educational standards, modern pedagogical technologies, and interdisciplinary approaches, indicating a shift towards international experience in shaping the professional competence of future specialists. **Conclusions.** The findings confirm the feasibility of selectively adopting the most effective elements of foreign educational models while considering national specifics and sociocultural factors. This approach will contribute to the modernization of Ukraine's design education system and the formation of competitive, flexible, and culturally aware professionals capable of adapting to the global challenges of the design industry.*

Keywords: *design, innovation, interdisciplinarity, creativity, competence, multidisciplinary, international experience, approach, project, professional training, technologies, art-and-project-based learning.*

Постановка проблеми. У сучасному глобалізованому освітньому просторі важливо враховувати різноманітність моделей підготовки дизайнерів, що склалися в різних культурно-освітніх контекстах. Підготовка дизайнерів є важливою складовою творчих індустрій. У країнах Європи, США, Сходу існують різні підходи до навчання майбутніх фахівців. Однак усі провідні навчальні заклади світу мають спільну мету – забезпечити здобувачам освіти необхідні знання, навички та практичний досвід для успішної кар'єри в галузі дизайну.

У межах нашого дослідження особливий інтерес становить проєктне навчання, яке орієнтоване на розв'язання практичних завдань із використанням як теоретичних знань, так і прикладних методів. Як зазначає М. Дворжакова, освіта має ґрунтуватися не лише на особистому досвіді здобувачів освіти чи традиційному курсі навчання, а й на здатності застосовувати набуті знання та навички у реальних умовах [1]. Такий підхід сприяє розвитку нового типу мислення, уміння планувати власну діяльність, добирати й аналізувати інформацію, аргументовано відстоювати власні ідеї, прогнозувати результати та створювати готовий продукт. Участь у навчальних проєктах під керівництвом досвідчених європейських майстрів дозволяє здобувачам освіти ще під час навчання набувати практичного досвіду та формувати професійне портфоліо з вагомими здобутками. Аналіз передових освітніх технологій і стратегій фахової підготовки дизайнерів інших країн дозволяє зрозуміти, які методи та практики є найбільш ефективними для розвитку творчих і технічних компетентностей майбутніх фахівців цієї галузі. Міжнародний досвід підготовки дизайнерів має потенціал для інтеграції в українські заклади вищої освіти, що готують фахівців у галузі графічного дизайну.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасний стан дизайнерської освіти є предметом дослідження низки науковців, праці яких є підґрунтям для подальшого узагальнення та розвитку компаративного підходу до вивчення дизайнерської освіти в Україні у світовому контексті. Зокрема Н. Авер'янова, Л. Гук наголошують, що професійна підготовка дизайнерів в Україні має власну специфіку та певною мірою відрізняється від системи підготовки дизайнерів у закордонних країнах [2]. Наукові розвідки А. Дяченко узагальнюють особливості підготовки фахівців з національного дизайну у закладах вищої освіти Європи та США [3]. Дослідницею встановлено, що у Великобританії акцент робиться на формуванні комплексних професійних компетентностей, а система підготовки в США орієнтована на практику та тісну співпрацю з

бізнесом. У Німеччині впроваджуються інтерактивні методи навчання, що сприяють розвитку креативного мислення. В Італії визначальною залишається проєктна методика, яку підтримують і зарубіжні науковці.

У наукових розвідках Ж. Семеренко здійснено порівняльний аналіз особливостей практичної підготовки у сфері дизайну у Великій Британії та Україні [4]. Науковиця узагальнює досвід використання цифрового мистецтва як засобу образної візуалізації аналітичної комп'ютерної графіки, що є важливим компонентом цифрової ілюстрації в сучасній дизайнерській освіті. Основні етапи становлення та розвитку графічного дизайну в країнах Північної Європи є предметом дискусії у науковій розвідці І. Петрової, О. Погребної [5]. Комплексному підходу у підготовці майбутніх дизайнерів у КНР з урахуванням національних традицій і європейського досвіду викладання присвячене дослідження Т. Паньок, Дай Джена та Цзю Дутіна [6], а дослідження О. Швець зосереджене на аналізі німецької моделі професійної підготовки дизайнерів [7].

До окремих аспектів компаративного аналізу професійної підготовки дизайнерів в Україні та за кордоном зверталися низка вітчизняних учених. Зокрема, С. Алексеева досліджувала відмінності у змісті освітніх програм та методичних підходів до підготовки дизайнерів у різних країнах, наголошуючи на необхідності адаптації європейських практик до українських реалій [8]. В. Прусак акцентував увагу на структурі освітніх програм і ступеневій підготовці дизайнерів у контексті євроінтеграційних процесів [9]. О. Фурса аналізувала підготовку фахівців з графічного дизайну крізь призму компетентнісного підходу, порівнюючи український та зарубіжний досвід формування ключових фахових умінь [10]. С. Чирчик зосередив увагу на проблемах і можливостях упровадження кращих міжнародних практик у систему української дизайнерської освіти, зокрема у контексті професійної і творчої самореалізації майбутніх дизайнерів [11].

Значний внесок у розвиток дизайнерської освіти зробили науковці та практики зі США та Європи, зокрема Tim Brown [12], Richard Buchanan [13], David Kelley [14], Lucy Kimbell [15], John Maeda [16] (США), Lyle Bachman і Adrian Palmer [17] (Великобританія). Вони працюють над поєднанням технологій, мистецтва та дизайну в освітньому процесі, розробляють ефективні методи формування художньо-проектної компетентності здобувачів освіти та адаптують світові тенденції до національного контексту. Така освітня модель навчання сприяє підвищенню конкурентоспроможності майбутніх дизайнерів і формує їх глобальне бачення професії.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових праць щодо системи підготовки дизайнерів у різних країнах світу, залишаються аспекти, які потребують подальшого дослідження та узагальнення. Зокрема, недостатньо опрацьованими є такі питання: порівняльний аналіз підходів до формування проектно-художньої компетентності дизайнерів у країнах з різними культурно-освітніми традиціями (Європа, США, країни Сходу); узагальнення педагогічних моделей для ефективного поєднання теоретичної підготовки з практико-орієнтованим навчанням; вивчення механізмів адаптації освітніх програм з дизайну до викликів глобалізованого ринку праці; аналіз ролі міждисциплінарності, інноваційних технологій і сталого розвитку в сучасній підготовці дизайнерів за кордоном; формування *soft skills* у майбутніх дизайнерів з урахуванням міжнародного досвіду; розробка цілісної методології для інтеграції найкращих практик зарубіжної освіти у вітчизняну систему професійної підготовки дизайнерів. Отже, ці аспекти підкреслюють важливість глибшого вивчення міжнародного досвіду для вдосконалення національної системи підготовки фахівців з дизайну.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження полягає в компаративному аналізі досвіду підготовки бакалаврів у країнах з

розвиненою системою дизайну та можливостей його впровадження в процес професійної підготовки майбутніх фахівців з графічного дизайну в українських закладах вищої освіти.

Завдання статті:

1. Дослідити ключові особливості системи фахової підготовки бакалаврів-дизайнерів у країнах із високим рівнем дизайнерської освіти (Німеччина, Фінляндія, США, Китай та ін).
2. Виокремити ефективні педагогічні стратегії та практики, що сприяють формуванню професійних компетентностей майбутніх дизайнерів.
3. Оцінити можливості адаптації закордонного досвіду до української системи вищої освіти у сфері дизайну.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз фахової підготовки дизайнерів у провідних університетах світу дозволяє виявити ефективні освітні моделі, актуальні методи викладання, форми організації освітнього процесу, а також способи інтеграції практичного досвіду в освітнє середовище з метою формування конкурентноспроможного фахівця у сфері дизайну. За твердженням А. Дяченко [3], С. Алексєєвої [8], Великобританія має найдавніші традиції у сфері дизайнерської освіти, а її навчальні заклади стабільно входять до числа провідних у світі з підготовки фахівців національного дизайну. У Великобританії процес професійної освіти дизайнерів активно розвивається, поєднуючи академічні основи з сучасними технологіями. Навчальні заклади з високим рейтингом, такі як *Royal College of Art (RCA)* та *Central Saint Martins*, використовують підхід, який інтегрує інтердисциплінарність, критичне мислення та інновації. Здобувачі освіти мають можливість працювати не тільки в рамках академічних курсів, але й брати участь у реальних проєктах, що дає їм змогу здобути практичний досвід і вирішувати завдання, із якими вони зіштовхнуться в майбутній професії. Про такий підхід слушно зауважує А. Дяченко, наголошуючи, що «навчання спрямоване на оволодіння майбутніми

фахівцями всіма аспектами діяльності художника і дослідника, що охоплюють різні підходи: раціональні, умоглядні, творчі, а також навичок комунікації для засвоєння досвіду роботи в колективі через спілкування з практикуючими дизайнерами» [3, с. 6]. Інтердисциплінарний підхід надає можливість співпрацювати з іншими галузями, такими як технології, маркетинг, бізнес, що дозволяє створювати комплексні дизайнерські рішення. А креативні лабораторії та студії (відкриті простори для дослідження нових підходів і технологій у дизайні), надають можливість експериментувати з новими матеріалами та інструментами. Ключовою професійною компетентністю дизайнера в британській освітній моделі вважається здатність аналізувати настрій і поведінку людини в різному середовищі, передбачати суспільні тенденції та змінювати середовище відповідно до нових запитів, що, на думку британських педагогів L. Bachmana, A. Palmera, і забезпечує високу конкурентоспроможність випускників на ринку праці [17].

У США підготовка дизайнерів є важливою складовою багатьох престижних освітніх установ, таких як *Parsons School of Design* та *Rhode Island School of Design (RISD)*. Специфіка професійної підготовки дизайнерів у США ґрунтується на практикоорієнтованому підході, який передбачає тісний зв'язок між навчанням і реальними умовами професійної діяльності. Освітні програми у провідних американських університетах та коледжах, таких як *Rhode Island School of Design (RISD)*, *Parsons School of Design*, *California Institute of the Arts (CalArts)* тощо, зорієнтовані на вирішення актуальних проблем сучасного суспільства та бізнесу. Дослідники Т. Brown [12], D. Kelley [14], J. Maeda [16] акцентують увагу на практичній підготовці здобувачів освіти, за умови якої обов'язковими складовими навчання є стажування, участь у командних проектах, співпраця з компаніями та стартапами. Завдяки цьому майбутні дизайнери не лише опановують фахові знання, а й отримують реальний досвід роботи в динамічному та конкурентному середовищі. Акцент робиться на

розвитку технічних навичок (3D-модельовання, цифрова і візуальна комунікація), а також навичок управління проєктами, що є важливими для реалізації дизайнерських рішень у складних міждисциплінарних командах.

Індивідуалізація навчального процесу – ще одна характерна риса американської моделі освіти. Учасники освітнього процесу мають змогу обирати курси за власними інтересами, працювати над авторськими проєктами, досліджувати конкретні напрямки дизайну, такі як *UI/UX*, вебдизайн, типографіка, брендинг тощо. Це сприяє розвитку унікального стилю та професійної ідентичності. Завдяки активній співпраці закладів вищої освіти з лідерами індустрії (*Google, Apple, Adobe, Meta*) студенти отримують можливість проходити стажування у високотехнологічному середовищі, брати участь у реальних кейсах, що значно підвищує їхню конкурентоспроможність після завершення навчання. Отже професійна підготовка дизайнерів у США дозволяє поєднувати інноваційність, практичність та гнучкість, формуючи висококваліфікованих фахівців, здатних адаптуватися до глобальних викликів і впроваджувати креативні рішення в різних галузях дизайну.

Високим рівнем інноваційності вирізняється Фінляндія, яка здобула визнання завдяки своїй системі вищої освіти в галузі дизайну, гармонійно поєднуючи традиційні цінності з сучасними підходами. Науковиці І. Петрова, О. Погребна зазначають, що одним з найвидатніших дизайнерів Скандинавії ХХІ століття є Олле Екселл, який є автором численних монографічних досліджень і підручників, серед яких «*Design = Ekonomi*», «*Swedish Graphic Designer*» та ін. [5, с. 66]. Освітні програми фінських університетів, таких як *Aalto University* чи *Lahti University of Applied Sciences*, орієнтовані на міждисциплінарність, креативність і відповідальність. Вони поєднують естетику скандинавського мінімалізму, функціональність і увагу до деталей із цифровими технологіями, UX/UI-дизайном, віртуальною реальністю, 3D-модельованням тощо. Це дає змогу студентам опанувати сучасні навички, що відповідають потребам

глобального ринку праці. У фінській моделі підготовки дизайнера особлива увага приділена екологічному дизайну як важливій складовій сталого розвитку. Здобувачі вищої освіти навчаються створювати продукти з урахуванням циклу життя матеріалів, їх впливу на довкілля та принципів повторного використання, що формує екологічну відповідальність майбутніх фахівців. Інтеграція навчання з науково-дослідницькою діяльністю сприяє формуванню критичного мислення та навичок вирішення комплексних дизайнерських завдань. Студенти беруть участь у проєктах, пов'язаних з індустрією, стартапами та міжнародними ініціативами, що стимулює розробку нових концептів дизайну та впровадження інноваційних рішень у практику. Гармонійне поєднання традицій, інновацій та етичної відповідальності створює імідж фінській моделі підготовки дизайнерів як конкурентноспроможній на світовій арені.

Система підготовки майбутніх дизайнерів у Німеччині демонструє комплексний та методологічно обґрунтований підхід до професійної освіти, що характеризується такими ключовими аспектами: 1) методологічна база - системність та послідовність у навчальному процесі; високі стандарти технічної підготовки та професійної точності; інтеграція теоретичних і практичних компонентів освіти; 2) освітнє середовище - конкурентне академічне середовище з високими критеріями оцінювання; професійно-орієнтована атмосфера, наближена до реальних умов роботи; міждисциплінарна взаємодія та колаборативне навчання. Освітні програми вирізняються фундаментальністю теоретичної підготовки та охоплюють широкий спектр дисциплін: історію мистецтва, теорію композиції, психологію візуального сприйняття, семіотику, культурологію, що забезпечує формування глибокого розуміння естетичних, культурних та соціальних аспектів дизайну. Технічна підготовка включає: поглиблене вивчення професійного програмного забезпечення; освоєння передових технологій проєктування; практику роботи з сучасними інструментами візуалізації; формування навичок створення високоточних і

функціональних дизайн-продуктів. Таким чином, німецька система дизайн-освіти являє собою збалансовану модель, що інтегрує фундаментальну теоретичну підготовку, розвинену технічну майстерність та практико-орієнтоване навчання, забезпечуючи формування висококваліфікованих фахівців, здатних відповідати сучасним вимогам глобального ринку дизайн-послуг.

Німецька дизайнерська культура характеризується фундаментальним зв'язком з історичними традиціями, особливо з філософією та методологічними засадами школи Баухаус, що заклала концептуальні принципи функціоналізму, лаконічності та раціональності в дизайні, де функціональність визначає формотворення. Цей методологічний підхід, інтегрований у німецьку дизайнерську освіту та професійну культуру, став парадигмальною основою сучасного функціонального дизайну та його теоретико-методологічного обґрунтування. У контексті сучасних освітніх програм провідних німецьких закладів вищої освіти, зокрема *Berlin University of the Arts*, *Hochschule für Gestaltung Offenbach*, *Stuttgart State Academy of Art and Design*, простежується імплементація та розвиток цих фундаментальних традицій через акцентуацію на ергономічних аспектах, структурно-конструктивній логіці, принципах мінімалізму та функціональної доцільності. Освітні установи Німеччини володіють розвиненою інфраструктурою та інноваційною матеріально-технічною базою, що включає експериментальні лабораторії, високотехнологічні майстерні, інтегровані цифрові платформи, що забезпечує реалізацію проєктно-орієнтованої методології в освітньому процесі.

Визначальною особливістю німецької моделі професійної підготовки дизайнерів є імплементація дуальної системи освіти, що передбачає синергетичну інтеграцію теоретико-методологічної підготовки з практичною діяльністю в професійному середовищі – на виробничих підприємствах, у дизайн-студіях та науково-дослідних центрах. У рамках такого підходу

здобувачі освіти залучаються до розробки та реалізації практико-орієнтованих проєктів у форматі міждисциплінарної колаборації або стратегічного партнерства з промисловими підприємствами, державними інституціями та територіальними громадами, що сприяє формуванню комплексних професійних компетентностей.

Особливу увагу в німецькій системі дизайн-освіти приділено триєдності фундаментальних принципів: міждисциплінарній інтеграції, функціонально-прагматичному підходу та соціальній відповідальності дизайнерської діяльності. За результатами компаративного аналізу, проведеного дослідницею О. Швець у контексті вивчення німецького досвіду підготовки фахівців у галузі меблевого дизайну, було встановлено, що визначальним фактором, який детермінує якісні характеристики професійної підготовки, є інтенсивна технологічна модернізація, імплементація інноваційних матеріалів та трансформація естетичних парадигм у різних сегментах дизайнерської практики. На підставі емпіричних досліджень науковиця констатує наявність певного часового лагу між динамікою ринкових вимог та адаптаційними можливостями освітньої системи. У відповідь на ці виклики в академічному середовищі Німеччини формується консенсус щодо необхідності розвитку в майбутніх дизайнерів комплексного прагматично-орієнтованого мислення, що інтегрує здатність до ретроспективного аналізу історичного досвіду з компетентністю у сфері прогностичного моделювання траєкторій розвитку дизайнерських продуктів і сервісів у контексті глобальних соціокультурних трансформацій [7, с. 57-58].

Зауважимо, що інтеграція технічно-інженерного мислення в дизайнерську освіту є фундаментальною характеристикою німецької освітньої парадигми. В межах цієї концепції майбутні фахівці з дизайну опановують не лише художньо-композиційні принципи, але й здобувають ґрунтовні компетентності у сфері інноваційних технологій, матеріалознавства та цифрового моделювання. Особлива увага приділяється розвитку аналітично-критичного мислення та

методологічній підготовці. Здобувачі освіти навчаються системно досліджувати соціокультурні, економічні та контекстуальні фактори функціонування дизайнерських продуктів, імплементуючи біполярну методологічну парадигму, запропоновану Р. Агліуллінім: споживацько-орієнтований та продуктоцентричний підходи [7, с. 60].

У відповідь на постійні виклики сучасності – швидкий розвиток технологій, зміни споживацьких запитів, екологічні виклики – німецька система демонструє гнучкість і відкритість до інновацій. Сьогодні у фокусі уваги – сталий розвиток, цифровий дизайн, етичне проєктування та здатність дизайнерів критично осмислювати власну діяльність. У сучасному дизайні цифрові інструменти є незамінною складовою процесу проєктування. Володіння програмами, такими як *Adobe Creative Suite (Photoshop, Illustrator, InDesign)*, *Figma, Blender, AutoCAD* та іншими, дозволяє студентам реалізовувати свої ідеї на професійному рівні, працювати з точністю до пікселя, дотримуватись технічних вимог замовників і адаптувати продукти до різних форматів. Крім того, знання цифрових технологій відкриває можливості для участі у міждисциплінарних проєктах, розробці інтерфейсів, анімації, 3D-моделювання та доповненої реальності, що значно розширює сферу діяльності майбутнього дизайнера. Таким чином, німецька система професійної підготовки дизайнерів представляє собою комплексну інтегративну модель, що органічно синтезує фундаментальні академічні традиції з актуальними імперативами глобального ринку праці, забезпечуючи формування високопрофесійних фахівців, які володіють стратегічним мисленням, демонструють операційну ефективність та виявляють соціальну відповідальність у контексті проєктування майбутнього.

Китайська освіта в графічному дизайні активно адаптується до нових вимог ринку і швидко інтегрує нові технології. В умовах стрімкої урбанізації та технологічного прориву університети Китаю, зокрема *Tsinghua University*, активно розвивають освітні програми в галузі графічного дизайну,

зосереджуючи зосереджуючи увагу на інноваційності та цифрових медіа. Китайські університети інтегрують до освітніх програм напрями, пов'язані з інтерфейсним дизайном (UI/UX), анімацією, інтерактивними технологіями та віртуальною реальністю, що відповідає потребам сучасного цифрового простору.

Сучасна система дизайнерської освіти в Китаї активно реагує на глобальні виклики та внутрішній попит на висококваліфікованих фахівців у сфері цифрових технологій. Великі урбаністичні центри, такі як Пекін, Шанхай, Шеньчжень, стають осередками розвитку творчих індустрій, де дизайн відіграє ключову роль у створенні візуальної культури технологічного майбутнього.

Т. Паньок, Дай Чжен і Цзю Дутін розглядають китайський дизайн як специфічну форму візуальної проектно-художньої діяльності, що ставить перед педагогами нові завдання та спонукає їх шукати ефективніші шляхи професійної підготовки майбутніх фахівців. Дослідники дизайну акцентують увагу на епістемологічній дуальності дизайнерської діяльності, що інтегрує теоретико-гіпотетичний конструкт із емпірично-експериментальною верифікацією, спрямованою на вирішення комплексних естетико-функціональних завдань через системну трансформацію просторово-предметного середовища. Візуальні елементи дизайну мають універсальне застосування – вони слугують не лише інструментами у сфері мистецтва та послуг, а й ефективними засобами в освітньому процесі, зокрема для візуалізації та пояснення навчального матеріалу [6, с. 133].

Такі університети, як *Tsinghua University*, *China Academy of Art* та *Beijing Institute of Fashion Technology*, зосереджують свою діяльність на поєднанні творчого підходу з передовими технологічними розробками. Освітні програми включають вивчення цифрової анімації, інтерактивного дизайну, доповненої реальності, ігор та розробки інтерфейсів для мобільних застосунків і smart-середовища. Обрана стратегія відповідає динаміці національного технологічного

прогресу. Крім того, щільна співпраця з провідними китайськими компаніями, такими як *Huawei*, *Tencent*, *Alibaba*, *Xiaomi*, дає студентам можливість долучатися до реальних комерційних проєктів ще під час навчання. Це сприяє формуванню практичних навичок, розумінню ринкових потреб і розвитку інноваційного мислення. Отже, емпіричний аналіз засвідчує, що китайська освітня модель у сфері дизайну характеризується інтегративним підходом, який синтезує креативно-художній потенціал, інноваційні цифрові технології та підприємницькі компетентності, що забезпечує її високу адаптивність та конкурентоспроможність у контексті глобальних трансформацій професійного середовища.

Підготовка дизайнерів в Іспанії базується на поєднанні багатовікових художніх традицій, культурного розмаїття та інноваційних підходів до дизайну. Іспанська дизайнерська освіта орієнтована на креативність, експеримент, естетичну чутливість і міждисциплінарність, що формує багатогранну професійну підготовку майбутніх фахівців. Аналіз іспанської системи дизайн-освіти демонструє органічну інтеграцію багатовікової мистецької спадщини, репрезентованої творчістю визначних митців модернізму (А. Гауді, П. Пікассо, С. Далі), із сучасними інноваційними підходами до проєктно-художньої діяльності. Освітня інфраструктура представлена мережею провідних академічних інституцій, зокрема *IED Barcelona (Istituto Europeo di Design)*, *Elisava (Barcelona School of Design and Engineering)*, *EINA*, *Escuela de Arte y Superior de Diseño*, які імплементують комплексний підхід до формування професійних компетентностей майбутніх дизайнерів. Освітні програми цих закладів, сформовані відповідно до актуальних вимог глобального креативного сектору, охоплюють широкий спектр спеціалізацій: графічний дизайн, промисловий дизайн, дизайн інтер'єру, fashion-дизайн та цифровий дизайн, забезпечуючи комплексну методологічну підготовку фахівців. Таким чином, іспанська модель освіти заохочує студентів до індивідуального творчого

пошуку, самовираження та співпраці в мультикультурному середовищі. Значна увага приділяється проєктному навчанню, роботі над реальними кейсами, участі у конкурсах, фестивалях, виставках. Крім того, студенти мають змогу проходити практику в дизайнерських студіях, рекламних агентствах, архітектурних бюро та культурних установах, що сприяє їхній адаптації до професійного середовища. Зазначимо також, що імплементація європейських академічних програм, зокрема Erasmus+, у систему професійної підготовки дизайнерів в Іспанії створює сприятливі умови для інтернаціоналізації освітнього процесу, інтенсифікації міжкультурної комунікації та розширення професійних компетенцій здобувачів освіти через активну участь у транснаціональних освітніх проєктах. Компаративний аналіз освітньої парадигми підготовки дизайнерів в Іспанії засвідчує її інтегративний характер, що органічно поєднує фундаментальні мистецькі традиції з інноваційними методологічними підходами та глобальною орієнтацією, що детермінує формування конкурентоспроможних фахівців з високим рівнем креативного потенціалу та соціальної відповідальності.

Професійна підготовка дизайнерів в Індії поєднує глибокі культурні та ремісничі традиції з інтенсивним розвитком сучасних технологій та інновацій у сфері дизайну. Освітні програми орієнтовані на збереження національної ідентичності через дизайн, а також на підготовку фахівців, здатних відповідати викликам глобального ринку. Індія має багату спадщину декоративно-прикладного мистецтва, текстильного дизайну, архітектури та візуальної культури. Ця традиція органічно інтегрується в сучасні освітні програми провідних дизайнерських інститутів, таких як *National Institute of Design (NID)*, *National Institute of Fashion Technology (NIFT)*, *Srishti Manipal Institute of Art, Design and Technology*, *MIT Institute of Design* тощо.

Навчальні плани в індійських закладах вищої освіти включають не лише графічний, промисловий, анімаційний чи цифровий дизайн, а й активно залучають студентів до вивчення традиційного ремесла, локальних матеріалів,

ручної праці та елементів національної естетики. Це формує у майбутніх дизайнерів здатність поєднувати автентичні мотиви з сучасними візуальними стандартами. Окрім цього, значна увага приділяється інноваційним підходам у сфері UI/UX-дизайну, сервісного дизайну, соціального дизайну та сталого розвитку. Індійські університети активно впроваджують міждисциплінарне навчання, сприяють участі студентів у дослідницьких проєктах, хакатонах, інкубаторах стартапів, співпраці з місцевими та міжнародними компаніями, зокрема в IT- та технологічному секторі (наприклад, Tata, Infosys, Wipro). Крім того, освітній процес в Індії враховує соціокультурні особливості країни та спрямований на вирішення практичних проблем: дизайн для сільських громад, інклюзивний дизайн, екологічні рішення. Це стимулює студентів мислити не лише естетично, а й соціально відповідально.

Для забезпечення компаративної валідності та структурної систематизації емпіричних даних, результати компаративного аналізу систем професійної підготовки дизайнерів у досліджуваних країнах візуалізовано у формі аналітичної матриці, що репрезентує домінантні освітні парадигми, методологічні підходи, змістові детермінанти та потенційні вектори їх імплементації у вітчизняну систему дизайн-освіти.

Таблиця 1

Аналітична матриця особливостей фахової підготовки дизайнерів у країнах Європи, США та Сходу

Критерій	Європа	США	Схід (Азія)
Освітня система	Болонський процес, ступені: бакалавр, магістр	Гнучка система: Associate, Bachelor, Master, MFA	Змішана: традиції + сучасна західна модель
Підходи до навчання	Проектно-орієнтоване, критичне мислення	Практичність, індивідуалізація, дизайн-мислення	Комбінування ремесел, філософії, новітніх технологій
Методики	Студії, воркшопи, інтердисциплінарність	Studio-based learning, кейс-методи, стартап-підхід	Акцент на дисципліну, повторення, естетика

Фокус підготовки	Соціальний дизайн, сталий розвиток	Комерційний та інноваційний дизайн	Гармонія з культурою, технологічність, естетична виразність
Технічна база	Сучасне КЗ, 3D, UX/UI	Високотехнологічне обладнання, інкубатори	Потужні лабораторії, VR/AR, штучний інтелект
Зв'язок з індустрією	Високий: практики, конкурси, міжнародні проекти	Дуже високий: проекти з бізнесом, стартапи	Варіюється: в Японії/Кореї – сильна інтеграція
Основні компетентності	Креативність, культура, еко-дизайн	Інноваційність, підприємництво, цифрові навички	Технологічна гнучкість, естетичний мінімалізм
Типові навчальні заклади	ELISAVA (Іспанія), Politecnico di Milano	Rhode Island School of Design, ArtCenter, SCAD	Tsinghua (Китай), Tama Art Univ. (Японія), KAIST (Корея)

Таблиця укладена авторами

Компаративний аналіз емпіричних даних демонструє диференційовані методологічні підходи до професійної підготовки дизайнерів у різних геополітичних регіонах: європейська освітня парадигма характеризується акцентуацією на проектному мисленні, інтердисциплінарній конвергенції та соціально-орієнтованому дизайні; американська модель вирізняється пріоритезацією інноваційного потенціалу, підприємницьких компетентностей та високим рівнем індустріальної колаборації; східноазійський підхід демонструє органічний синтез традиційних культурних патернів з передовими технологічними інноваціями при збереженні акценту на дисциплінарній структурованості та естетичній гармонізації. Означені тенденції детермінують необхідність селективної імплементації ефективних освітніх практик у вітчизняну систему професійної підготовки дизайнерів з урахуванням національної специфіки та кон'юнктури ринку праці.

Професійна підготовка графічних дизайнерів в Україні поєднує академічну мистецьку традицію з поступовим впровадженням сучасних цифрових технологій і креативних підходів. Освітній процес спрямований на формування не лише технічної майстерності, а й візуальної культури, концептуального мислення та національної ідентичності. Зауважимо, що вітчизняна система

дизайнерської освіти сформувалася на основі потужної школи образотворчого мистецтва, архітектури й прикладного дизайну. Університети, академії та художні коледжі (зокрема, *Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, Львівська національна академія мистецтв, Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. Бойчука, Харківська державна академія дизайну і мистецтв* та ін.) пропонують програми, що базуються на класичній художній підготовці (композиція, малюнок, живопис, кольорознавство), доповненій вивченням сучасного графічного дизайну. Освітній процес передбачає опанування професійних програм (Adobe Photoshop, Illustrator, InDesign, Figma, CorelDRAW та ін.), типографіки, брендингу, UI/UX-дизайну, а також основ маркетингу, візуальних комунікацій і дизайну середовища. Значна увага приділяється розробці концептуальних проєктів, формуванню у студентів здатності візуалізувати ідеї, створювати айдентику, соціальну рекламу, інтерфейси.

Специфікою української підготовки є також намагання зберігати культурні коди й етнічні візуальні традиції у сучасному дизайні. Молоді дизайнери дедалі частіше звертаються до теми національного стилю, шрифтів на основі кирилиці, українських орнаментів, кольорових палітр, адаптуючи їх до вимог сучасного графічного продукту. Особливістю української дизайнерської освіти залишається обмежена співпраця з бізнесом та міжнародними дизайн-мережами, що обмежує можливості студентів щодо стажувань, участі у міжнародних проєктах та виходу на глобальний ринок праці. Хоча в Україні поступово зростає зацікавленість комерційного сектору у співпраці з молодими дизайнерами, повноцінна інтеграція освітніх закладів у міжнародні професійні спільноти та бізнес-індустрії ще не стала системною практикою. Відсутність стабільних грантових програм, ресурсної бази та достатньої кількості платформ для комунікації з європейськими й світовими дизайн-структурами обмежує професійні можливості майбутніх фахівців. Це також ускладнює обмін досвідом,

впровадження актуальних методик, інноваційних рішень і практико-орієнтованого навчання. Водночас дослідження останніх років демонструють інтенсифікацію академічної мобільності та міжнародної інтеграції вітчизняної дизайн-освіти, що виражається у зростаючій участі у транснаціональних освітніх програмах, професійних конкурсах національного масштабу (зокрема, *Ukrainian Design: The Very Best Of*) та колаборативних студентських проєктах у рамках міжінституційної співпраці з закордонними закладами вищої освіти, що створює передумови для розширення професійного дискурсу та компетентнісного потенціалу майбутніх фахівців.

Стверджуємо, що в умовах складних соціальних викликів український дизайн набув виразної соціальної спрямованості, виступаючи формою візуального спротиву, засобом комунікації, збереження ідентичності та зміцнення національної єдності. Це сприяє формуванню у студентів глибшого усвідомлення дизайну як потужного інструменту суспільного впливу. Підготовка графічних дизайнерів в Україні має комплексний характер, що поєднує академічну школу, національні візуальні традиції, сучасні технології та соціально-культурну чутливість, формуючи креативних, гнучких і відповідальних фахівців.

Висновки. Імплементация міжнародного досвіду підготовки дизайнерів в українському освітньому просторі реалізується через системну інтеграцію глобальних академічних стандартів, інноваційних педагогічних методологій та міждисциплінарних парадигм у курикулуми закладів вищої освіти. Емпіричні дослідження засвідчують, що вітчизняні освітні інституції активно адаптують елементи *project-based learning*, фасилітують розвиток дивергентного мислення, цифрової компетентності, *design thinking methodology*, а також екологічної та соціальної відповідальності. У контексті модернізації освітнього процесу впроваджуються інтегративні навчальні модулі, що забезпечують конвергенцію теоретико-методологічних засад та практико-орієнтованого навчання,

інтенсифікується колаборація з представниками креативних індустрій та галузевими стейкхолдерами, відбувається трансформація освітньої парадигми у напрямку дуальної системи професійної підготовки.

На основі проведеного дослідження підтверджуємо активну інтеграцію вітчизняних освітніх установ у міжнародний академічний простір, що реалізується через участь у міжнародних грантових програмах (зокрема *Erasmus+*), розвиток академічної мобільності науково-педагогічних працівників і здобувачів освіти, а також репрезентацію професійних досягнень на міжнародних експозиційних платформах, заходах та інноваційних форумах. Це сприяє формуванню глобальної професійної ідентичності майбутніх фахівців з дизайну. Разом з тим, актуалізується необхідність поглибленої контекстуалізації зарубіжних освітніх практик у національному культурному дискурсі, модернізації матеріально-технічного забезпечення та систематичного підвищення професійної компетентності викладацького складу відповідно до превалюючих тенденцій світового дизайну.

Здійснений порівняльний аналіз міжнародної практики професійної підготовки дизайнерів засвідчує необхідність імплементації гнучких та інтегрованих освітніх програм, що забезпечують синергію теоретико-методологічного базису та практико-орієнтованого навчання. Домінантними тенденціями сучасної дизайн-освіти є мультидисциплінарна конвергенція, діджиталізація освітнього процесу та акцентуація на розробці інноваційних екологічно-орієнтованих дизайн-рішень. У контексті модернізації вітчизняної системи професійної підготовки дизайнерів актуалізується потреба селективної адаптації прогресивних освітніх практик з урахуванням національної специфіки, що детермінує підвищення компетентнісного потенціалу та міжнародної конкурентоспроможності майбутніх фахівців.

Список використаних джерел

1. Dvořáková M. Projektové vyučování v české škole. Praha, 2009. 160 s.
2. Авер'янова Н., Гук Л. Сучасний стан дизайнерської освіти в Україні. *SWorldJournal*. 2022. Issue 11. Part 5. С.93-96.
3. Дяченко А. Підготовка фахівців з національного дизайну в зарубіжних закладах вищої освіти. *Український педагогічний журнал*. 2020. № 2. С. 5-15. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2020-2-5-15>.
4. Семеренко Ж. Цифрове мистецтво у підготовці фахівців дизайну і технологій. *Innovative Solutions In Modern Science*. 2022. № 2(54). 22 с. DOI 10.26886/2414-634X.2(54)2022.3.
5. Петрова І., Погребна О. Скандинавська школа графічного дизайну: основні етапи становлення та персоналії. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 60. Т. 3. С.62-69
6. Паньок Т. В., Дай Чжен, Цзю Дутін. Комплексний підхід у підготовці майбутніх дизайнерів у КНР: національні традиції та Європейський досвід викладання. *Інтернаціоналізація вищої освіти в Україні: європейський контекст і вітчизняні практики* : зб. матер. Міжнар. наук.-практ. семінару, Харків, 28–29 жовт. 2021. С. 132-138.
7. Швець О. Використання німецького досвіду проектування меблів у підготовці майбутніх дизайнерів. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2021. №4. С. 55–63. <https://doi.org/10.31499/2307-4906.4.2021.250148>
8. Алексеева С. В. Підготовка майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри: теорія і практика. Монографія. Київ: Міленіум, 2018. 484 с.
9. Прусак В. Ф. Сучасна дизайнерська освіта: досвід, проблеми. Діалог культур: Україна у світовому контексті. *Художня освіта* : зб. наук. праць. Львів: Світ, 2000. С. 357–364.

10. Фурса О. О. Тенденції розвитку дизайн-освіти в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) : монографія. Луганськ : Вид-во «Ноулідж», 2012. 448 с.
11. Чирчик С. В. Теоретичні і методичні основи формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру : дис. ... д-ра пед. наук. 13.00.04. Житомир, 2017. С. 170–200.
12. Brown T. *Change by Design: How Design Thinking Transforms Organizations and Inspires Innovation*. New York : Harper Collins, 2009. 271 p.
13. Buchanan R. Design Research and the New Learning. *Design Issues*. 2001. Vol. 17, № 4. С. 3–23.
14. Kelley D., Kelley T. *Creative Confidence: Unleashing the Creative Potential Within Us All*. New York : HarperCollins Publishers, 2015. 288 с.
15. Kimbell L. Rethinking Design Thinking. *Annual Review of Policy Design*. 2020. № 8(1). С. 1–20. URL: <https://ojs.unbc.ca/index.php/design/article/view/1812>.
16. Maeda J., Bertoni B. *Redesigning Leadership*. Cambridge : MIT Press, 2011. 120 p.
17. Bachman L., Palmer A. *Testing in Practice*. Oxford : Oxford University Press, 2016. 377 p.